

Dirençli Şehirler: Risk Temelli Proaktif Yönetim

Resilient Cities: Risk-Based Proactive Management

Yüksel DEMİRKAYA¹

Journal of Civilization Studies
Volume 8, Issue 2, pp. 1-7
2023

DOI: 10.52539/mad.1404978

Received: 15 December 2023

Accepted: 16 December 2023

© The Author(s) 2023

For reprints and permissions:

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/mad>

Özet

Şehirlerin dizaynında ve yönetiminde paydaşlar ile hareket etmenin önemi, risk temelli planlar yapılırken bir kez daha anlaşılmaktadır. Şehirlerin yaşam kalitesi, kentsel donatıların sosyal ve ekonomik ihtiyaçlara cevap verebilmesiyle artmaktadır. Haliyle kentsel yaşam kalitesi göstergelerinin oluşturulması ve bu temelde oluşabilecek risklerin belirlenmesi konusunda senaryo analizlerinin dayanaklı şehirler için vazgeçilmez gerekliliktir. Dayanıklılık genel olarak kurumların bir tehlikeye/olumsuzluğa maruz kalındığında sistemsel uyum sağlayabilme kapasitesini ifade eder. Dirençli şehir kavramı da buradan türetilerek, şehirlerin maruz kaldıkları tehditlere karşı koyabilme ve sürecin getirdiği yeni duruma uyum sağlayabilme ve önceden belirlenen yeni sürece doğru yol alabilme kapasitesini ifade eder. Risk Temelli Planlama günümüzde özellikle büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyelerinin önemle dikkate almaları gereken yönetsel fırsatlar sunmaktadır. Tüm kurumsal yönetim yapısı olan organizasyonlar gibi belediyeler de mevcut imkanları en iyi şekilde kullanmak amacıyla geleceği planlamak zorundadır. Özellikle, ekonomik istikrarsızlık ve sosyal-kültürel değişimlerin hızlı olduğu/olabileceği dönemlerde risk-temelli stratejik amaç ve hedeflerin öncelikle ele alınması gerekir. Zira belediyelerin kentsel yaşam kalitesini geliştirme adına çok çeşitli görev alanları bulunmakta ve geniş bir yelpazede stratejik hedefler oluşturabilmektedirler. Kentsel yaşam kalitesini artırmanın ötesinde sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel düzen ve istikrarın korunması amacıyla kurumsal yönetim risk haritasının detaylandırılması ve bu risklerin göz önüne alınarak hedeflerin oluşturulmasına ağırlık verilebilir. Haliyle kurumsal kaynaklar normal zamanlardan daha fazla bu alana tahsis edilebilecektir. Özetle, göz ardı edilmemesi gereken husus, risk yönetiminde proaktif eylemler ancak riskin önceden belirlenmesi/tahmin edilmesi ve yönetsel kapasitenin bu yönde hazırlanmasıyla mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Dayanıklı Şehirler, Risk Yönetimi, Planlama

Abstract

The importance of movements and management systems in the design of cities is once again understood when planning the amount of risk. The quality of life in cities increases as rural facilities meet social and economic needs. Therefore, scenario analysis to determine the changing quality of life and the risks in this region is an indispensable requirement for resilient cities. Resilience generally refers to the ability to maintain systemic adaptation when exposed to a hazard/negativity. The term resilient city is derived from here and refers to the ability of cities to resist the threats they are exposed to, adapt to the new situation obtained as a result of the process, and continue on the right path for a new period of time. Risk-Based Planning offers administrative opportunities that should be taken into consideration, especially by metropolitan and metropolitan district municipalities. Like all organizations with corporate governance structures, municipalities must plan to make the best use of existing opportunities. Especially in periods when economic instability and social-cultural changes are/may be rapid, the purpose and target of creating risk-based should be addressed first. Because municipalities have a wide range of duties in order to improve the living characteristics and a wide range of unification targets can be created. In order to increase urban life support and protect socio-economic and socio-cultural order and stability, emphasis can be placed on detailing corporate management risk maps and taking these risks into account. Naturally, corporate resources can be allocated to this area more than normal times. In summary, the point that should not be ignored is that risk management proactive actions are only possible by identifying/predicting the risk and preparing these instructions with the managerial capacity.

Key Words: Resilient Cities, Risk Management, Planning

¹ Prof. Dr., Marmara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, e-mail: ydemirkaya34@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2683-8579

GİRİŞ

Risk Temelli Planlama günümüzde özellikle büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyelerinin önemle dikkate almaları gereken yönetsel fırsatlar sunmaktadır. Tüm kurumsal yönetim yapısı olan organizasyonlar gibi belediyeler de mevcut imkanları en iyi şekilde kullanmak amacıyla geleceği planlamak zorundadır. Nitekim 2006 yılından itibaren nüfusu 50.000 ve üzerinde olan belediyelerin kaynakların etkin kullanımı, hesap verebilirlik, şeffaflık, vatandaş odaklılık ve yönetime katılım artırılması gibi amaçlar doğrultusunda beşer yıllık periyotlar için stratejik amaç ve hedeflerini belirlemeleri yasal bir gerekliliktir. Bu kapsamda 5393 sayılı belediye kanunu (m.41) belediyelerin stratejik planlarının hazırlanması ve uygulanması hususunda belediyelerin yürütme organı olan belediye başkanını doğrudan sorumlu tutmuştur. Nitekim bu husus stratejik planlama ile hedeflenen yönetsel kapasitenin en üst düzeyde kabul görmesi ve sahiplenilmesi açısından önem arz etmektedir. Üst düzey yönetim tarafından benimsenmeyen veya yeterince sahiplenilmeyen planların kurumsal olarak özümsemesi ve başarıyla uygulanabilmesi oldukça zordur, neredeyse imkansızdır. Haliyle özellikle kamu kurumlarında uzun vadeli stratejilerin belirlenmesi konusunda gereken özenin gösterilmesi konusunda doğrudan üst düzey yöneticinin sorumlu tutulması isabetli olmuştur. Stratejik planlar birçok açıdan kurumsal yönetim kapasitesinin oluşturulması ve geliştirilmesi amacıyla tercih edilmektedir. Stratejik amaçları belirleyebilme kapasitesinin yönetsel kazanımlarında birisi de risk-temelli planlama olarak değerlendirilebilir.

Etkin bir şekilde uygulanabilecek bir stratejik planın hazırlanabilmesi için öncelikle söz konusu kurumun yönetsel yapısının ve faaliyetlerinin detaylı olarak analiz edilmesi gerekmektedir. Yönetsel kapasitenin analiz edilmesi için birçok yönden farklı yöntemler kullanılmaktadır. Örneğin kurumsal risk haritasının oluşturulması etkin kullanılan yöntemler arasında yer almaktadır. Yani kurumun iç ve dış yönetsel çevresinin detaylı olarak analiz edilmesiyle muhtemel riskler belirlenerek önem sırasına göre derecelendirilir. Kurumun hizmet alanında yakın gelecekte risk olarak değerlendirdiği hususlara yönelik eylem planları hazırlanması ve hedefler oluşturması riskin planlanmasıdır.

Özellikle, ekonomik istikrasızlık ve sosyal-kültürel değişimlerin hızlı olduğu/olabileceği dönemlerde risk-temelli stratejik amaç ve hedeflerin öncelikle ele alınması gerekir. Zira belediyelerin kentsel yaşam kalitesini geliştirme adına çok çeşitli görev alanları bulunmakta ve geniş bir yelpazede stratejik hedefler oluşturabilmektedirler. Kentsel yaşam kalitesini artırmanın ötesinde sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel düzen ve istikrarın korunması amacıyla kurumsal yönetim risk haritasının detaylandırılması ve bu risklerin göz önüne alınarak hedeflerin oluşturulmasına ağırlık verilebilir. Haliyle kurumsal kaynaklar normal zamanlardan daha fazla bu alana tahsis edilebilecektir. Özetle, göz ardı edilmemesi gereken husus, risk yönetiminde proaktif eylemler ancak riskin önceden belirlenmesi/tahmin edilmesi ve yönetsel kapasitenin bu yönde hazırlanmasıyla mümkündür.

1. YEREL YÖNETİMLERCE RİSK ANALİZLERİNİN YAPILMASININ ÖNEMİ

Günümüze başarılı şehirler karşılaşılabilecekleri riskleri analiz etme kapasitesi bakımından önemli bir uğraş içindedirler. Deprem, sel ve benzeri doğal afetler ile su-enerji-gıda alanında olası kıtlık senaryolarına karşın tedbirler üzerinde çalışmaktadırlar. Bu çalışmalar neticesinde risk temelli planlama kapasitesi artmaktadır. Çünkü olası tehditler ve bunlara yönelik olabilecek fırsatlar doğru belirlenebilirse doğru planlar da yapılabilir demektir. Bu tür planlamalar ile riskleri en aza indirme, her şeye rağmen olası risklerin gerçekleşmesi durumunda en az etkilenme ve eski hale en hızlı nasıl dönülebileceği üzerinde hazırlıklar gerektirir.

Son yıllarda yaşanan olağanüstü bazı gelişmeler risk temelli planlama kapasitesinin şehirler için hayati bir öneme sahip olduğunu gösterdi. 2020’li yılların başlarında yaşanan Elazığ depremi ve küresel ölçekte koronavirüs salgını ve özellikle 6 Şubat 2022 Kahramanmaraş Depremleri şehirler için bu tür afet ve acil durumlara ilişkin müdahale planlarının önemini bizlere bir kez daha hatırlattı. Genel bir sınıfla ile

şehirleri dirençli yapan, ekonomi, toplum, yönetim ve çevre gibi dört alan bulunmaktadır. Bu alanlarda şehirlerin zayıf ve güçlü yönleri belirlenerek; risk temelli stratejik eylem planları ile şehirlerin dirençli hale getirilmesi sürdürülebilir kentsel kalkınmanın bir gereği olarak değeriendirilebilir. Söz konusu eylem planlarında odaklanılacak konuların yanı sıra tüm kamu kurum ve kuruluşları, akademik kuruluşlar, özel sektör, sivil toplum kuruluşları, medya, aile ve bireye kadar tüm paydaşlara yönelik farkındalık ve bilinç oluşturma amaçlı faaliyetler de planlanmalıdır. Yaşadığımız büyük afetlerden sonra tepeden tırnağa tüm kamu kurumları, sivil toplu kuruluşları ve özel sektörün birlikte etkin çalışabilmesinin önemini yanında, vatandaşın da gerek koordinasyon çalışmalarına uyum gerekse sürecin hızla iyileştirilmesi adına, bireysel olarak sorumluluk alan bir çaba içerisinde olması gerektiğini vurgulanmaktadır.

Şehirlerin dizaynında ve yönetiminde paydaşlar ile hareket etmenin önemi, risk temelli planlar yapılırken bir kez daha anlaşılmaktadır. Şehirlerin yaşam kalitesi, kentsel donatıların sosyal ve ekonomik ihtiyaçlara cevap verebilmesiyle artmaktadır. Haliyle kentsel yaşam kalitesi göstergelerinin oluşturulması ve bu temelde oluşabilecek risklerin belirlenmesi konusunda senaryo analizlerinin dayanıklı şehirler için vazgeçilmez gerekliliktir. Dayanıklılık genel olarak kurumların bir tehlikeye/olumsuzluğa maruz kaldığında sistemsel uyum sağlayabilme kapasitesini ifade eder. Dirençli şehir kavramı da buradan türetilerek, şehirlerin maruz kaldıkları tehditlere karşı koyabilme ve sürecin getirdiği yeni duruma uyum sağlayabilme ve önceden belirlenen yeni sürece doğru yol alabilme kapasitesini ifade eder.

COVID-19 Pandemi ve 6 Şubat Kahramanmaraş depremleri dirençli şehirler ve kentsel dayanıklılık kavramlarının bir kez daha önemini gösterdi. Dirençli bir şehir ani şoklara hızlı cevap verebilir gereken uyumu sağlayabilir ve krizden çıkış yolu üzerinde gerekenleri yapabilir. Birleşmiş Milletler Afet Risklerini Azaltma Ofisine göre (2023, s.11), “Hükümetler, müdahale ve kurtarma kuruluşları, topluluklar ve bireyler tarafından muhtemel, yakın veya mevcut afetlerin etkilerini etkin bir şekilde tahmin etmek, bunlara müdahale etmek ve bunlardan kurtulmak için geliştirilen bilgi ve kapasitelerdir. Hazırlıklı olma, afet risklerinin sağlam olarak yapılmış analizleri ile erken uyarı sistemlerinin iyi kurulmuş bağlantılarına dayanır. Acil durum planlaması, her türlü teçhizat ve malzemenin stoklanması, koordinasyon, tahliye ve halkın bilgilendirilmesi için gerekli düzenlemelerin geliştirilmesi, ilgili eğitim ve saha tatbikatlarının yapılması faaliyetlerini içerir. Bu acil durum planları resmi kurumlar, yasalar ve gerekli bütçesel kapasiteler ile desteklenmelidir. İlgili "hazırlık" terimi, gerektiğinde hızlı ve uygun şekilde müdahale etme yeteneğini tanımlar. Bir hazırlık planı, toplumu veya çevreyi tehdit edebilecek potansiyelde tehlikeli olaylara veya ortaya çıkabilecek afet durumlarına zamanında, etkili ve uygun müdahaleleri mümkün kılmak için önceden düzenlemeleri oluşturur.”

Kurumsal risk yönetimine ilgi, stratejik yönetim ve planlama ile birlikte kurumsal yönetim kapasitesinin artırılmasına yönelik çalışmalar ile birlikte artmış ve bu süreç neticesinde COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) tarafından 2006 yılında Kurumsal Risk Yönetimi Çerçevesi isimli ayrıntılı bir rehber yayınlanmıştır ve 2017’de güncellenmiştir. Bu rehberin önemini, küresel ölçekte özellikle işletmeler için standart olarak uygulanabilir bir ölçek olarak ortaya çıkmış olmasıdır. COSO’nun rehberi işletmelerin yanında kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarında uygulanabilecek bir model niteliğindedir.

Nitekim COSO’ya göre faaliyet alanına bakılmaksızın kurumların risk ve fırsatlarla hazırlıksız karşılaşmasına neden olan belirsizlik, gelecekte olabilecek potansiyel olayların ve sonuçlarının öngörülememesidir. Kurumsal risk yönetimi, bir kurumun hedeflerine ulaşmasını etkileyebilecek potansiyel olayları tanımlayan, risk alma istekliliği sınırları içinde yöneten ve kurum hedeflerinin başarılması konusunda gerekli güvenceyi sağlayan bir süreçtir. Bu doğrultuda atılacak ilk adımı Pehlivanlı (2020a), risk envanterlerinin oluşturulması Kurumsal Risk Yönetimi sistem tasarımı sürecinde çok önemli bir aşama olarak ifade etmektedir.

Hiçbir kurum risklerden arındırılmış bir ortamda faaliyetlerini yürütemediği gibi Kurumsal Risk Yönetim planları da hiçbir kuruma böyle bir ortamı sağlayamaz. Bu durumda Kurumsal Risk Yönetimi kuruma temel katkısı, risklerle dolu bir rekabet ortamında faaliyetlerin daha etkin yürütülmesidir (Pehlivanlı,2020b, s.15). Böylece kurum üst yönetimi (stratejik düzey yönetim) daha az belirsizlik koşulları altında karar alabilme imkânı bulur. Bu alanda etkin çalışmalarıyla bilinen Pehlivanlı kurumsal risk yönetimin kurumlara yönelik yönetsel katkısı aşağıdaki gibi sıralamıştır:

- Alınan kararların uygun verilerle desteklenmesi üst yönetime performans savunmaları için fırsat verir.
- Kurumun daha az sürprizlerle karşılaşp, hedeflerine ulaşma olasılığını artırır ve böylelikle olası maliyetleri ve zararları azaltır.
- Riskler karşısında bütün kurum düzeyinde ortak çalışılması gerektiğinin ve risklerin potansiyel domino etkilerinin anlaşılmasını sağlar.
- Risklerin izlenmesini ve kurum faaliyetlerine etkisinin ölçeklendirilmesini sağlar.
- Rasyonel sermaye gerekliliğinin belirlenmesine yardımcı olur. Riskler hakkında yönetime sağlanan bilginin kalitesi arttıkça yönetim de sermaye ihtiyacının ve sermaye tahsislerinin değerlendirilmesini daha etkin yapar.
- Rasyonel sermaye gerekliliğinin belirlenmesi aşamasında risk değerlendirme fonksiyonunun önemi büyüktür. Rasyonel sermaye gerekliliğinin optimum tahmini, tutulması gereken net çalışma sermayesinin optimizasyonunu sağlayarak kurum açısından atıl sermaye tutulması önlenmiş olur.
- Kurum hedeflerine ulaşılabilmesi açısından risk yönetim sisteminin sağlamlığı hakkında makul düzeyde güvence sağlar.
- Risklerin daha etkin yönetilmesi olası sigorta maliyetleri ve diğer risk yönetimi araçlarının (türev ürün maliyetleri gibi maliyetlerini azaltır.
- Son olarak KRY kurumlarda proaktif yönetim tarzına geçilmesine katkıda bulunur. Ayrıca çalışanların performanslarının risk odaklı takibi konusunda gerekli altyapıyı hazırlar Pehlivanlı, 2020b, s.15).

2. DİRENÇLİ ŞEHİR VEYA DAYANIKLI ŞEHİR NEDİR?

Dirençli şehirler ilgili araştırmalar iklim değişikliği, deprem ve sel gibi doğal afetlere hazırlık kapasitesini artırma amaçlı yoğunluk gösterirken, öte yandan şehirleri tehdit edebilecek diğer tüm tehditlere yönelik hazırlıkların yapılmasını da önceleyen çalışmalar bulunmaktadır. Bu kapsamda Dinçer (2016)'in ilgili literatürü tarayarak sıraladığı kriterler incelenebilir:

- Afet riskini azaltmak ve hazırlıklı olmak için, vatandaş grupları ve sivil toplumun katılımına dayalı, tüm paydaşların kendi rolünün farkında olduğu, yerel farkındalık oluşturulan bir organizasyon ve koordinasyon kurmak.
- Riskler ve tahmin edilemeyen olaylar için bir bütçe atamak ve düşük gelir gruplarına teşvikler sağlamak, aynı zamanda özel sektörü ve kamu sektörünü karşı karşıya oldukları risklere karşı yatırım yapmaya özendirme.
- Tehlikeler ve güvenlik açıkları üzerinde verilerin güncelliğini korumak ve imar planları ve kararlar için risk değerlendirmesi hazırlamak ve bunları kullanmak. Bu bilgilerin halka sunulması için okunabilirliğini ve şeffaflığını sağlamak ve planlama kararlarını halka danışmak.
- İklim değişikliğine bağlı olarak oluşan ve fiziksel riskleri azaltan kritik altyapılara yatırım yapmak ve bakımlarını sağlamak.

- Tüm okul ve sağlık tesislerinin güvenliğini değerlendirmek ve bunları gerektiğinde arttırmak.
- Yapılaşma koşulları ve yönetmelikleri, arazi kullanım ve planlama esaslarını belirlemek ve uygulamak, düşük gelir grupları için güvenli araziler tespit edilip, yasa dışı yerleşmelerin önüne geçmek.
- Afetler ve beklenmedik olaylara karşı eğitim ve farkındalığı arttırmak.
- Kenti kırılğan yapan sel, fırtına vb. gibi doğa olaylarını engellemek için ekosistemlerin ve doğal eşiklerin korunması.
- Kentte erken uyarı sistemleri oluşturmak ve acil durum yönetim kapasitelerini arttırarak, düzenli kamu tatbikatları yapmak.

Daha önce ifade edildiği gibi dirençli şehir kavramı mevcut olumsuzluklarla başa çıkmanın yanı sıra gelecekteki olası tehditlerin üstesinden gelebilecek sistemsel yapının güçlendirilmesini ifade etmektedir. Nitekim belediyeler afet ve risk yönetimi döngüsünde kilit öneme sahip aktörlerdir. Dayanıklı şehirlerin inşasında afetler karşısında risklerin zamanında öngörülerek çevik bir hazırlık, müdahale ve sistem olarak geriye dönüş süreci öngörülmektedir.

Risk, savunmasızlık ve sürdürülebilirlik kavramları, dayanıklılık kavramı ile ilişkilidir. Birleşmiş Milletler Afet Risklerini Azaltma Ofisi'nin tanımına göre; kentsel dayanıklılık, şehirlerin bir bütün olarak veya kısmi olarak bir tehlike ile karşılaştığında kendini sürdürülebilirlik kapasitesidir. Dirençli bir şehir sakinlerinin yaşamlarını korumak ve iyileştirmek, kentsel donatıları korumak ve geliştirmek için ani riskleri değerlendirmeli ve gerektiğinde müdahale edebilme yeteneğini geliştirmelidir.

Günümüzde karmaşıklaşan ve devasa yönetsel yapılara dönüşen şehirlerin dirençli hale getirilebilmesi için ilgili paydaşlar arasında ortaklıklar oluşturmak önemli bir zorunluluktur. Bu alanda sürdürülebilir bir yönetsel sistemin kurulabilmesi amacıyla belediyeler, üniversiteler ve ilgili sivil toplum kuruluşlarının içinde olacağı süreçler tanımlanmalıdır. Bu amaçla şehirleri yönetim süreçlerine göre ilgili paydaşlarını doğru belirleyebilmesi önemli bir adımdır. Tüm paydaşlar etki ve önem derecesine¹ göre belirlendikten sonra ilgili aktörlerin katkı süreçleri belirlenmelidir.

Bu konuda özellikle vurgulanması gereken husus; yönetim kavramı ile ulusal ve uluslararası düzeyde olmak üzere başta yerel yönetimler olmak üzere kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının arasında olması gereken işbirliği ve koordinasyonu (etkileşim ve yakınsamayı) ifade etmek için de kullanılmaktadır (Bevir, 2004; Benn, et al., 2009; Bevir, ve Rhodes, 2000; Beritelli, et al., 2007; Kjaer,2004; Newman, 2001; Stoker, 1998; Rhodes, 2007). Nitekim yeni yönetsel stratejiler proaktif yönetsel stratejiler oluşturma ve uygulama sürecinde sorumluluk dengesinin devletten sivil topluma doğru kaymakta olduğunu işaret etmektedir. Haliyle devletler hâkim güç olma gayretinin ötesinde paydaşlar arasında ortak paydayı arayan organizatör güç (Çukurçayır ve Sipahi, 2004) ve koordinasyonu sağlayan yönetsel yapı olmalıdır.

SONUÇ VE DEğERLENDİRME

Proaktif stratejilerin hazırlanması ve sürdürülebilir dirençli kentlerin oluşturulabilmesi için öncelikle yerel yönetimlerin kurumsal yönetim kapasitesinin istenilen seviyede olması gerekir. Nitekim değişen yönetim anlayışıyla birlikte her türlü kurumsal yapının varlığını devam ettirebilmesi, hedeflerine ulaşabilmesi ve performansını iyileştirebilmesi kurumsal yönetim kapasitelerini geliştirme becerisi ile doğru orantılı hale gelmiştir. Yönetsel örgütler için kurumsal kapasitenin geliştirilmesi birçok faktöre bağlıdır. Hesap verilebilirlik, şeffaflık, vatandaş odaklılık, strateji üretebilme kabiliyeti ve demokratik yönetim gibi ilkeler günümüzde özellikle yönetim kavramıyla birlikte öncelikli hale geldiği söylenebilir.

¹ Paydaş etki-önem derecelendirme matrisinden faydalanılabilir.

Stratejik düşünebilme, proaktif yönetsel stratejiler ve stratejik plan hazırlayabilme kapasitesinin geliştirilmesine yönelik önemli bir boyut da kurumsal iletişim stratejileri oluşturma becerisidir. Kurumsal iletişim stratejileri, kurumların faaliyetlerinden dolayı veya doğrudan olumsuz veya olumlu yönden etkilenen ve etkileyen iç ve dış paydaşları ile olan iletişim ağlarına karşı bütüncül bir yaklaşımı ifade etmektedir. Diğer bir deyişle kurumsal iletişim stratejileri, kurumların ihtiyaç duyduğu her türlü iletişim ağını ifade etmekte olan çok boyutlu bir kavramdır. Demokratik, katılımcı, şeffaf bir yönetim ortamının oluşturulması kurum içerisinden başlar ve sağlıklı bir iletişim ağı kurmak, sistemin işlerliğini doğrudan etkiler. Bu açıdan bir kurumun başarısı onun iletişim becerisi ile doğru orantılıdır ve güçlü bir örgüt yapısına sahip kurumların diğer tüm paydaşlarıyla kuracağı ilişki daha sağlam bir temele sahip olacaktır.

Özetle herhangi bir alanda strateji geliştirme ve politika oluşturmaya yönelik eylemlerin başarıya ulaşabilmesi, kurumların söz konusu alanda hem kendi içinde hem de hedef paydaş kitlesiyle işlevsel bir iletişim ağını kurabilmesine bağlıdır. Yerel yönetimlerin yönetsel katılımı artıma amaçlı iletişim stratejilerini oluştururken, hangi paydaşlarla veya aktörlerle işbirliğine girmesi gerektiğini analiz etmeli ve özellikle sivil toplum kuruluşları ile birlikte strateji geliştirme ortaklıklarının nasıl oluşturulması gerektiği hususunda ulusal ve uluslararası başarılı uygulamaları analiz ederek süreci başlatabilmelidir. Stratejik yönetim anlayışının temelinde müşteri veya vatandaş memnuniyeti vardır. Vatandaş veya müşteri memnuniyeti için mutlaka beklenti ve taleplerin zamanında tespiti ve eylem gerekliliği vardır. Vatandaşın beklenti ve taleplerini doğru tespit ederek sürdürülebilir yönetsel stratejilerin destekçi eylemlerini hazırlayabilmek için paydaşlar ile sıkı bir işbirliği ve diyalog içinde olunması zorunluluktur. Bu çerçevede kamu yönetimi veya yerel yönetimler ile vatandaş arasında etkin ve demokratik ilişkinin kurulabilmesini STK'lar sağlayabilir.

Yerel yönetimlerin risk yönetimi temelli bir planlama perspektifinden bakarak kapasite oluşturmaya hedeflemesi durumunda, aşağıda deprem özelinde belirlenmiş riskler ve tedbirler gibi detay sayılabilecek hedefler belirlenebilir;

- Depreme hazırlık, kentsel dönüşüm, bina güçlendirme, imar düzenlemeleri, deprem bilinç ve farkındalığı faaliyetleri, bilimsel çalışmalar, depreme hazırlık inovasyon projeleri gibi konular başta belediyeler olmak üzere kamu kurumlarının stratejik plan çalışmalarında zorunlu değerlendirme alanları olmalıdır.

- Arabasında yedek lastiği olmayan, emniyet kemeri olmayan, yangın tüpü, ilk yardım çantası vs. olmayan var mı? Evdeki eşyalarımızın kalitesi ve rahatlığı ve korunması için gösterdiğimiz ilginin onda birini oturduğumuz binanın dayanıklı olmasına ve bu yönde korunmasına yönelik gösterebiliyor muyuz? Bu gibi konular bireysel olarak ilgilenilebilecek konular değildir, ayrıca kamu kurumları da yeterli ilgiyi gösteremeyebiliyor olabilir. O halde bunları dile getirmek anlamsız mı? Bu gibi konuları dile getirecek ve gerekli farkındalık ve bilincin oluşmasını sağlayacak olan kurumlar sivil toplum kuruluşlarıdır. Yani dirençli şehirlerin oluşabilmesi için güçlü bir sivil örgütlenmeye ihtiyaç vardır. Bu hususta proje destek bazlı teşvik ve yönlendirme planları yapılabilir.

- Belediyeler kentteki binaları depreme dayanıklılığına göre derecelendirerek halka açık sitelerde ilan etmelidir.

- Meskun mahal parselleri zemin etütleri halka açık sitelerde yayınlanmalıdır. Her parselin zemin dayanıklılığı ve gereken jeoloji bilgisi erişilebilir olmalıdır.

- Tüm binalar yeni yapılan (sağlam diye bilinen) binalar dahil, belediyeler tarafından 2 yıllık periyodlar halinde perde taşıyıcı duvar, kolon ve giriş gibi ana taşıyıcılarında hasar bakımından incelenmelidir. Tamir tadilat amacıyla bu alanlarda hasara sebep olanlar ağır cezalara tabi tutulmalıdır.

- Mahalle bazında örgütlenen ve il bazında bir çatı ağ altında birleşen STK'lar vasıtasıyla bu bilgileri sürekli gündemde tutmalıdır.

KAYNAKÇA

- Benn, S., Dunphy, D. and Martin, A., “Governance of Environmental Risk: New Approaches to Managing Stakeholder involvement”, *Journal of Environmental Management*, Volume 90 No. 4, 2009.
- Beritelli, P., Bieger, T. & Laesser, C. “Destination Governance: Using Corporate Governance Theories as a Foundation for Effective Destination Management”, *Journal of Travel Research*, Volume 46, 2007.
- Bevir, M. and Rhodes, R.A.W., “Decentralising British Governance: From Bureaucracy to Networks”, in Bang, H.P. (Ed.), *Governance as Social and Political Communication*, Manchester University Press, Manchester, 2000.
- Bevir, M., “A Decentralised Theory of Governance”, in Bang, H.P. (Ed.), *Governance as Social and Politican Communication*, Manchester University Press, Manchester, 2004.
- COSO, *Enterprise Risk Management Integrating with Strategy and Performance*, 2017.
- Dincer, Ő.E., *Dayanıklı Kentler İçin Kentsel Tasarım İlkeleri*, Yüksek Lisans Tezi, M.S.G.S.Ü., Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2016.
- Hukuk, Doğa ve Toplum Vakfı (HUDOTO), *Birleşmiş Milletler Afet Risklerini Azaltma Ofisi, Afet Terminolojisi*, İstanbul, 2023
- Kjaer, A.M., *Governance*, Polity Press, Cambridge, 2004.
- Newman, J., *Modernising Governance. New Labour, Policy and Society*, Sage, London, 2001.
- Pehlivanlı D., *Ulusal Risk Raporu 2020 / National Risk Report 2020*, İstanbul, 2020a.
- Pehlivanlı, D., *Kurumsal Risk Yönetimi*, MÜSİAD, 2020b.
- Rhodes, R.A.W., *Understanding Governance. Policy Networks, Governance, Reflexivity and Accountability*, Open University Press, Buckingham, 2007.
- Stoker, G., “Governance as theory: five propositions”, *Governance-International Social Science Journal*, March, 1998.
- 5393 Sayılı Belediye Kanunu.